

Mottagare
Regionstyrelsen

Information. Rapport Arbetsmarknad Gotland

Förslag till beslut

Informationen tas emot.

Sammanfattning

Region Gotland har låtit ta fram en rapport som beskriver den framtida arbetsmarknadsutvecklingen fram till år 2040. Rapporten bygger på analyser av befolkningsförändringar, flytt-mönster, näringslivets utveckling, arbetslöshet samt trendframskrivningar för olika branscher och yrken.

Materialet är inte en exakt prognos, utan ska ses som en utgångspunkt för analys och diskussion. Syftet med rapporten är att utgöra underlag för strategiska överväganden och planering av nödvändiga insatser.

Rapporten lyfter fram att Gotlands befolkning väntas öka svagt, men en åldrande befolkning gör att försörjningsbördan stiger. Gotland har en låg arbetslöshet (3,6 procent) vilket också innebär att rekryteringsreserverna är små och matchningsproblemen påtagliga. Framskrivningar visar på ett varaktigt underskott på cirka 1 500 personer till 2040, särskilt inom vård och omsorg, gymnasiala yrken samt delar av industrin.

För att möta utvecklingen rekommenderas i rapporten bland annat att göra satsningar på vuxenutbildning och validering, stärka arbetssökandes kompetens mot arbetslivets behov, fokusera på studie- och yrkesvägledningsarbetet, incitament för ett längre arbetsliv samt åtgärder för att attrahera kompetens till Gotland.

En nära dialog med arbetsgivare och en samordnad utbildningsplanering blir avgörande för att långsiktigt säkra Gotlands arbetskraftsförsörjning

Fortsatt arbete utifrån rapporten och dess rekommendationer

Innehållet i rapporten och dess rekommendationer kommer att tas vidare i anslutning till nuvarande kompetensplattformens arbete. Ett flertal insatser pågår för att möta arbetskraftsutmaningarna.

Det bör noteras att rapportens yrkesframskrivningar inte beaktar dagens arbetskraftssituation, vilket innebär att nuvarande bristyrken riskerar att få ett förstärkt underskott över tid.

Ärendebeskrivning

Region Gotland har gett i uppdrag att ta fram en rapport som beskriver en möjlig framtida utveckling av arbetsmarknaden. Rapporten bygger på analyser av trender inom studie- och yrkesval, pensionsavgångar och arbetskraftsbehov. Genom framskrivningar ges en bild av den framtida arbetskraftsbalansen.

Syftet med rapporten är att utgöra underlag för strategiska överväganden och planering av nödvändiga insatser. Materialet är inte en exakt prognos, utan ska ses som en utgångspunkt för analys och diskussion. Rapporten bygger främst på bearbetad statistik från SCB, Arbetsförmedlingen och Konjunkturinstitutet. Utfallet påverkas även av faktorer såsom utbildningssatsningar, företags-etableringar, nedläggningar samt förändrade flytt-mönster.

Rapporten behandlar fem huvudområden:

1. **Befolkningsförändringar** – hur utvecklingen i olika åldersgrupper påverkar försörjningsbördan och arbetskraftsbehovet.
2. **In- och utflyttning** – flytt-mönster och deras påverkan på ålders- och yrkesfördelning.
3. **Näringsgrenar** – branschförändringar och signaler om framtida arbetskraftsbehov.
4. **Arbetslöshet och arbetsmarknadsreserver** – analys av arbetslösas kompetens i relation till arbetsmarknadens behov.
5. **Trendframskrivningar** – bedömningar av arbetskraftsbalans inom olika branscher och yrken.

Sammanfattning av rapport – Arbetskraftsläget på Gotland till 2040

Gotlands befolkning ökar svagt till 2040 men åldersstrukturen förändras tydligt: antalet barn och unga minskar medan gruppen över 80 år växer kraftigt. Arbetsför ålder (20–64) ökar endast marginellt, vilket gör att den demografiska försörjningskvoten fortsätter att stiga.

Gotland har en låg arbetslöshet (3,6 procent) vilket också innebär att rekryteringsreserverna är små. Många arbetslösa saknar gymnasieutbildning eller är långtidsinskrivna, vilket försvårar matchningen. Gotland har dessutom en tydlig nettoutpendling, särskilt mot Stockholm. Flyttnettot är dock positivt totalt sett, även om unga i 20–29-årsåldern flyttar ut och återvänder senare med högre utbildning, inom exempelvis vård och omsorg.

Framskrivningar i rapporten visar på ett varaktigt underskott i arbetskraftsförsörjningen om dagens trender består. Totalt bedöms bristen uppgå till cirka 1 500 personer fram till 2040, motsvarande ungefär 100 per år enbart för att ersätta pensionsavgångar. Särskilt utsatta är vård och omsorg, gymnasiala yrken som undersköterskor, chaufförer, växt- och djurproduktion

samt delar av industrin. Bygg och handel ligger närmare balans men har små marginaler för expansion.

I rapporten föreslås flertal rekommendationer för att möta utvecklingen såsom att stärka vuxenutbildning och yrkesinriktade utbildningsspår, öka validering och komplettering av befintlig personal, stärka studie- och yrkesvägledning för unga, skapa incitament för äldre att arbeta längre, samt aktivt arbeta för inflyttning av kompetens från övriga Sverige och EU.

Rapporten säger vidare att en löpande dialog med arbetsgivare och samordnad planering av utbildningsutbudet blir avgörande för att Gotland ska kunna hantera pensionsavgångar och långsiktigt säkra arbetskraftsförsörjningen.

Fortsatt arbete utifrån rapporten

Rapportens resultat och rekommendationer kommer att hanteras vidare inom den nuvarande kompetensplattformens arbete. Noteras bör att framskrivning av yrken i rapporten inte tar hänsyn till arbetskraftssituationen idag. Råder det en brist på utbildade i en bransch eller ett yrke idag, och det blir ett bestående underskott, så förstärks bristen på utbildade under perioden. Ett kompletterande arbete behöver göras inom vissa yrkesområden.

En mängd insatser görs för att möta de utmaningar Gotland står inför avseende kompetensförsörjning och där rapportens underlag och rekommendationer ytterligare bidrar till det arbetet. Inom flera av rapportens rekommenderade åtgärder finns pågående insatser för att stärka arbetskraftssituationen.

Under december 2025 kommer rapporten kompletteras med underlag från Regionala utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser (SCB) som ger en bedömning av arbetskraftsbehov fram till 2040 kopplat till utbildningsinriktningar och då främst på gymnasial nivå.

Bedömning

Regionstyrelseförvaltningens förslag till beslut är att informationen tas emot.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2025-10-07
Rapport, Arbetsmarknad Gotland, 2025.

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiöndirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör